

Kristiansund
kommune

Kvartalsrapport finans- og gjeldsforvaltning

3. kvartal 2024

Innholdsfortegnelse

FINANSANALYSE.....	3
Likviditet og plasseringer	3
Låneportefølje	4
Renterisiko.....	6
Kredittrisiko	6
Likviditetsrisiko	7

FINANSANALYSE

Rammer og handlingsregler i finansreglementet skal forhindre vesentlig og uønsket finansiell risiko. Kommunen skal til enhver tid ha likviditet til å dekke løpende forpliktelser. Finansforvaltningen har som overordnet formål å sikre en rimelig avkastning samt stabile og lave netto finansieringskostnader for kommunens aktiviteter innenfor definerte risikorammer.

Rapporteringen er i samsvar med gjeldende finansreglement, vedtatt av bystyret 31.5.2016.

Likviditet og plasseringer

Det er ikke avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet for kommunens innskuddsmidler eller lån. Det har ikke vært større endringer i kommunens risikoeksponering i løpet av årets 3 første kvartaler.

Rentenivået på kortsiktige lån har vært stabilt i den samme perioden.

Rammer og handlingsregler i finansreglementet skal forhindre vesentlig og uønsket finansiell risiko. Kommunen skal til enhver tid ha likviditet til å dekke løpende forpliktelser. Finansforvaltningen har som overordnet formål å sikre en rimelig avkastning samt stabile og lave netto finansieringskostnader for kommunens aktiviteter innenfor definerte risikorammer.

Rapporteringen er i samsvar med kommunens finansreglement.

De bundne midlene er angitt fordi de er rentebærende med samme vilkår som kommunens bankavtale angir, men inngår ikke som kortsiktig og disponibel likviditet. Opptjente renter på skattetrekkskonto er driftsinntekt.

Avkastningen på kommunens innskuddsmidler vurderes som tilfredsstillende. Avkastningen på innskuddsmidlene vil avhenge av rentenivået, ikke bare margin i forhold til referanserenten NIBOR (Norwegian Interbank Offered Rate) 3 måneder.

Det har ikke vært noen endring i kommunens risikoeksponering i løpet av årets 3 første kvartaler. Det er ikke avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet for kommunens innskuddsmidler, med ett unntak.

Innskudd i Orkla Sparebank for 2023 utgjorde 53,8 millioner kroner 31.12.2023 etter tillagte renter for 2022 og 2023. Ett enkelt innskudd med tidsbinding kan ikke utgjøre mer enn NOK 50 millioner kroner ifølge finansreglementet. Av praktiske og økonomiske årsaker vil innskudd hos kommunens hovedbankforbindelse, SpareBank 1 Nordmøre, til enhver tid utgjøre langt høyere beløp.

Innskuddsrenter i bank var opprinnelig budsjettert med 26,3 millioner kroner for 2024. Det ble foretatt en budsjettøkning med 6,0 millioner kroner etter 1. kvartal og en ytterligere økning etter 2. kvartal med 8,0 millioner kroner. Regulert budsjett er nå 40,3 millioner kroner.

Ved utgangen av 3. kvartal er det opptjent 37,6 millioner kroner. Det anslås nå en merinntekt i forhold til regulert årsbudsjettet på 5,0 millioner kroner, det vil si totalt 45,3 millioner kroner. Til sammenligning viste regnskapet for hele 2023 innskuddsrenter i bank på 33,3 millioner kroner.

Årsaken til merinntektene er tidlige låneopptak for å utnytte en positiv rentedifferanse mellom innskudds- og lånerenter. De nye lånene som er opptatt i 2024 er så langt brukt i mindre grad enn forutsatt til finansiering av investeringer og utlån. Dermed har det vært mer innskuddsmidler enn forutsatt. Samtidig viser anslag for kommunens lånerenter mindretgifter i forhold til det som er budsjettert for hele året 2024.

Innskuddsmidler i bank og fondsplasseringer

Beskrivelse	31.12.23	31.12.23	31.3.24	31.3.24	30.6.24	30.6.24	30.9.24	30.9.24
INNSKUDD HOS HOVEDBANKFORBINDELSE SPAREBANK 1 NORDMØRE:	Million kroner	Prosent	Million kroner	Prosent	Million kroner	Prosent	Million kroner	Prosent
Ulike driftskonti	433,9	80,7	925,0	91,6	911,3	90,6	738,2	89,4
Innskudd i andre banker	53,8	10,0	53,8	5,3	53,8	5,3	53,8	6,5
Samlet kortsiktig likviditet	487,7	90,7	978,8	96,9	965,1	95,9	792,0	95,9
Bundne midler hos hovedbank, eks. skattetrekkskonto	1,8	0,3	1,8	0,2	1,8	0,2	1,8	0,2
Hovedbank, skattetrekkskonto	48,2	9,0	29,3	2,9	39,1	3,9	31,9	3,9
Alle innskuddsmidler og fondsplasseringer	537,7	100,0	1 009,9	100,0	1 006,0	100,0	825,7	100,0

Beskrivelse	31.12.2023	31.3.2024	30.6.2024	30.9.2024
Avkastning siden 31.12.2022 (million kroner)	33,25	-	-	-
Avkastning siden 31.12.2022 (prosent) 1)	4,80	-	-	-
Avkastning benchmark (ST1X) 3)	-	-	-	-
Avkastning siden 31.12.2023 (million kroner)	-	12,26	25,83	37,59
Avkastning siden 31.12.2023 (prosent) 2)	-	5,30	5,32	5,37
Bekreftelse på at alle plasseringer er gjort med = 20 % BIS vekt	Ja	Ja	Ja	Ja
Bekreftelse på enkelteksponering = 2 % av forvaltningskapital	Ja	Ja	Ja	Ja
Bekreftelse på fondseksponering = 5 % av forvaltningskapital	Uaktuelt	Uaktuelt	Uaktuelt	Uaktuelt
Bekreftelse på enkeltpapir = 12 måneders løpetid	Uaktuelt	Uaktuelt	Uaktuelt	Uaktuelt
Største tidsinnskudd (million kroner)	53,8	53,8	53,8	53,8
Største enkeltpapirplassering (million kroner)	0	0	0	0

1) Gjennomsnitt årsrente fra 31.12.2022.

2) Gjennomsnitt årsrente fra 31.12.2023.

3) Benchmark ST1X noteres ikke etter 04.12.2020.

Låneportefølje

Opptak av lån til finansiering av investeringer med 775,6 millioner kroner ble gjennomført i januar med 3 sertifikatlån. Lån i Husbanken til videreutlån som startlån ble tatt opp i mars med 80,0 millioner kroner. Låneopptakene er som vedtatt i opprinnelig budsjettet for 2024. Det ble foretatt et økt låneopptak i mai på 34,0 millioner kroner som tillegg til et eksisterende lån (Overføringssaken, PS 31/24, og 3. kvartalsrapport 2023, PS 18/23). Det ble foretatt et økt låneopptak i juli på 3,5 millioner kroner til videreutlån til Grimsteads Stiftelse, også som tillegg til et eksisterende lån.

Det er budsjettet med avdrag på 152,0 millioner kroner i drift. Det er foreløpig ikke betalt noe avdrag i drift. Dette vil bli foretatt i desember for å utnytte positiv rentedifferanse mellom innskudd og lån. Det er betalt avdrag i investering med totalt 14,4 millioner kroner i årets 3 første kvartaler. Dette gjelder lån i Husbanken til videreutlån som startlån.

Samlet lånegjeld var 3 747,8 millioner kroner ved utgangen av 2023, fordelt på 26 lån. Ved utgangen av 1. kvartal 2024 var samlet lånegjeld 4 597,0 millioner kroner. Antall løpende lån var 30. Ved utgangen av 2. kvartal 2024 var samlet lånegjeld 4 626,9 millioner kroner. Antall løpende lån var fortsatt 30. Ved utgangen av 3. kvartal 2024 var samlet lånegjeld 4 626,5 millioner kroner. Antall løpende lån var fortsatt 30.

Ett sertifikatlån pålydende 230,0 millioner kroner ble konvertert til et 3-årig obligasjonslån i mars. 2 lån fra Husbanken med samlet restgjeld 101,7 millioner kroner ble rentebudet i 3 år i mars. Før dette hadde de flytende rente. Ett 3-årig obligasjonslån pålydende 222,0 millioner kroner fikk i september mindre enn ett år igjen av løpetiden. Som følge av dette ble ett sertifikatlån pålydende 260,0 millioner kroner konvertert til et 4-årig obligasjonslån i september. De nevnte endringene ble gjort for å overholde finansreglementets bestemmelser.

Kommunen har ikke lenger noen rentebytteavtaler. Den siste ble avviklet i november 2022.

Andelen lån med rentebinding i mer enn ett år var 41,6 % per 31.12.2023. Ved utgangen av 1. kvartal 2024 var andelen falt til 33,8 %. Reduksjonen skyldes opptak av 3 kortsiktige sertifikatlån i januar (samlet 775,6 millioner kroner) og lån fra Husbanken (80,0 millioner kroner) i mars. Ovennevnte rentebindinger til et 3-årig obligasjonslån (230 millioner kroner) og 3-årig rentebinding av 2 lån fra Husbanken (totalt 101,7 millioner kroner) trekker i motsatt retning.

Ved utgangen av 2. kvartal 2024 var andelen lån med rentebinding i mer enn ett år 33,5 %. Ved utgangen av 3. kvartal 2024 var andelen lån med rentebinding i mer enn ett år 34,3 %.

Den gjennomsnittlige renten på kommunens totale innlån var 3,85 % ved utgangen av 2023. Ved utgangen av 1. kvartal 2024 var dette 3,98 %, 4,00 % ved utgangen av 2. kvartal og 4,06 % ved utgangen av 3. kvartal 2024.

Merk at de oppgitte rentesatsene i tabellen nedenfor er anslag for hele året 2024. De er ikke direkte sammenlignbare med de observerte rentesatsene ved utgangen av hvert kvartal.

Kommunens lån med mindre enn ett års gjestående rentebinding hadde ved utgangen av 2023 en gjennomsnittlig rente på 4,48 %. Ved utgangen av 1. kvartal 2024 var dette 4,21 %, 4,24 % ved utgangen av 2. kvartal og 4,37 % ved utgangen av 3. kvartal 2024. På alle 4 tidspunktene inkluderer dette lån som har hatt opprinnelig rentebinding i mer enn ett år, men hvor det på de angitte tidspunktene var mindre enn ett år igjen av rentebindingsperiodene.

Dersom det generelle rentenivået endres med 1 prosentpoeng, vil virkningen isolert sett medføre at renteutgiftene endres med 46,2 millioner kroner på årsbasis, basert på lånevolumet per 30.9.2024. Dette indikerer imidlertid ikke en øyeblikkelig konsekvens for kommunens netto driftsresultat. Det skyldes at deler av lånegjelden har langsiktig rentebinding. For slike lån vil renteendring først slå ut når kontraktperiodene utgår. Deler av lånegjelden er også

knyttet opp mot kommunale eiendomsgebyrer, rentebærende utlån og rentekompensasjonsordninger. Disse komponentene vil bidra til å dempe nettoeffekten av renteendringer.

Kommunen har ingen avtaler om finansiell leasing.

Det er ikke avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet for kommunens lån. Kommunens låneportefølje forvaltes i henhold til finansreglementets punkt 7.

Norges Bank har økt styringsrenten

- fra 0,00 % (i perioden 7.5.2020 - 23.9.2021)
- til 0,25 % (24.9.2021 - 16.12.2021)
- til 0,50 % (17.12.2021 - 24.3.2022)
- til 0,75 % (25.3.2022 - 23.6.2022)
- til 1,25 % (24.6.2022 - 18.8.2022)
- til 1,75 % (19.8.2022 - 22.9.2022)
- til 2,25 % (23.9.2022 - 3.11.2022)
- til 2,50 % (4.11.2022 - 15.12.2022)
- til 2,75 % (16.12.2022 - 23.3.2023)
- til 3,00 % (24.3.2023 - 4.5.2023)
- til 3,25 % (5.5.2023 - 22.6.2023)
- til 3,75 % (23.6.2023 - 17.8.2023)
- til 4,00 % (18.8.2023 - 21.9.2023)
- til 4,25 % (22.9.2023 - 14.12.2023)
- og foreløpig til 4,50 % fra 15.12.2023.

De fleste analytikere har en tid signalisert at de mener rentetoppen for Norges Banks styringsrente er nådd. Den svake kronekursen har imidlertid fått enkelte til å mene at det kanskje kan bli en ytterligere økning av styringsrenten for å styrke kronekursen. Andre er uenige. De fleste uttrykker at styringsrenten skal ned over tid. Spørsmålene som stilles og diskuteres er blant annet hvor lenge dagens nivå skal holdes, når det går ned og hvor mye det etter hvert skal ned. Blant faktorene som påvirker rentebeslutninger er lønnsoppgjør, prisstigning i Norge og utlånet, kronekurs og arbeidsledighet.

Lånerenter i markedet vil som regel være en del høyere enn styringsrenten til Norges Bank. Kortsiktige lånerenter for kommuner har historisk sett hatt en tendens til å være en del høyere når årsskifter passerer, med reduksjon etter nyttår. Slik var det også omkring siste årsskifte. Vi ser nå at rentenivået på kortsiktige lån som starter i 2024 og går over kommende årsskifte også prises høyere enn lån som ikke skal passere årsskiftet.

Ved nye låneopptak og rullinger av lån må det tas stilling til rentebindingsperioder. For å unngå at kommunen skal ta for stor renterisiko, bør det velges ulike rentebindingsperioder. Dermed kan renterisikoen reduseres, og en unngår at for stor del av kommunens låneportefølje blir påvirket av kortsiktige svingninger eller endringer i rentenivå. Ved å tilpasse at lånene har spredte terminforfall og tidspunkt for renteendring vil både renterisiko og likvidetsrisiko bli redusert.

Ved utgangen av 2023 hadde kommunen en andel lån med kort rentebinding på 53,0 %, mot 44,3 % i 2022. Ved utgangen av 1. kvartal 2024 var andelen 54,5 %, 54,8 % ved utgangen av 2. kvartal og 53,5 % ved utgangen av 3. kvartal 2024. Årsaken til den relativt store andelen av lån med kort rentebinding er at rentenivået for slike lån stort sett er lavere enn for lån med lang rentebinding. Budsjetterte rentekostnader bestemmer i realiteten hvilke muligheter en har for valg av lånetyper og rentebindingsperioder.

Kommunens renteutgifter for 2024 var opprinnelig budsjettert med 189,9 millioner kroner. Dette ble redusert med 7,5 millioner kroner (økte byggelånsrenter i investering og generelt reduserte renteutgifter) ved behandling av budsjettjusteringer i bystyret (sak PS 111/24, møtedato 24.10.2024). Reviderte budsjetterte renteutgifter er dermed 182,4 millioner kroner.

Ved rapporteringen for 3. kvartal 2024 viser oppdaterte beregninger for renteutgifter i drift at disse kan bli ytterligere 2,0 millioner kroner lavere enn revidert budsjett for 2024. Dette skyldes at lånerentene hittil i året, og antatt for resten av året, antas å holde seg lavere enn tidligere beregnet.

Det foreslås at budsjetterte renteutgifter i drift for 2024 reduseres med 2,0 millioner kroner, fra 182,4 millioner kroner til 180,4 millioner kroner.

Lån og rentebytteavtaler 1. periode

Beskrivelse	31.12.23	31.12.23	31.12.23	31.3.24	31.3.24	31.3.24
Beskrivelse	Million kroner	Prosent	Durasjon	Million kroner	Prosent	Durasjon
Lån med p.t. (flytende) rente	439,7	11,7	0,04	411,6	9,0	10,57
Lån med NIBOR- basert rente og sertifikatlån	1 548,1	41,3	0,09	2 093,7	45,5	0,16
Lån med fast rente	1 760,0	47,0	2,30	2 091,7	45,5	2,07
Langsiktig gjeld eks. pensjonsforpliktelser	3 747,8	100,0	1,12	4 597,0	100,0	1,96

Beskrivelse	31.12.2023	31.3.2024
Effektiv rentekostnad siden 31.12.2022 (million kroner) 1)	129,8	-
Effektiv rentesats fra 2022 (prosent) 2)	3,31	-
Avkastning (kostnad) benchmark (ST4X) 3)	-	-
Effektiv rentekostnad siden 31.12.2023 (million kroner) 1)	-	46,8
Effektiv rentesats fra 2023 (prosent) 4)	-	4,15
Antall løpende enkeltlån	26	30
Største enkeltlån (million kroner)	370	370

1) Fra driftsregnskapet, fratrullet byggelånsrenter.

2) Årsrente for løpende lån og rentebytteavtaler siden 31.12.2022.

3) Benchmark ST4X noteres ikke etter 04.12.2020.

4) Årsrente for løpende lån og rentebytteavtaler siden 31.12.2023.

Lån og rentebytteavtaler 2. periode

Beskrivelse	30.6.24	30.6.24	30.6.24	30.9.24	30.9.24	30.9.24
Beskrivelse	Million kroner	Prosent	Durasjon	Million kroner	Prosent	Durasjon
Lån med pt (flytende) rente	408,8	8,8	10,43	405,9	8,8	10,32
Lån med NIBOR- basert rente og sertifikatlån	2 127,7	46,0	0,10	2 071,2	44,8	0,08
Lån med fast rente	2 090,4	45,2	1,78	2 149,4	46,5	1,98
Langsiktig gjeld eks. pensjonsforpliktelser	4 626,9	100,0	1,77	4 626,5	100,0	1,86

Beskrivelse	30.6.2024	30.9.2024
Effektiv rentekostnad siden 31.12.2022 (million kroner) 1)	-	-
Effektiv rentesats fra 2022 (prosent) 2)	-	-
Avkastning (kostnad) benchmark (ST4X) 3)	-	-
Effektiv rentekostnad siden 31.12.2023 (million kroner) 1)	94,5	104,3
Effektiv rentesats fra 2023 (prosent) 4)	4,16	4,11
Antall løpende enkeltlån	30	30
Største enkeltlån (million kroner)	370	370

1) Fra driftsregnskapet, fratrullet byggelånsrenter.

2) Årsrente for løpende lån og rentebytteavtaler siden 31.12.2022

3) Benchmark ST4X noteres ikke etter 04.12.2020.

4) Årsrente for løpende lån og rentebytteavtaler siden 31.12.2023.

Renterisiko

Kommunens innskuddsrenter er i nåværende og tidligere bankavtaler definert som et påslag til renten NIBOR 3 måneder. Siden 2012 har innskuddsrenten vært høyere enn kortsiktige lånerenter. Det har derfor medført en økonomisk gevinst å foreta tidlige låneopptak, før lånebeløpene brukes til å finansiere investeringer, ved å la lånemidlene stå til forrentning i bank. Det har ikke vært foretatt plasseringer i fond de senere år. Relativt store innskudd medfører en viss renterisiko på innskuddssiden, men samtidig vil opptatte lån til årets investeringer også ha kort rentebinding, stort sett i 2 til 6 måneder om gangen. Dermed vil samvariasjonen mellom innskudd og innlån være relativt god. Det vil være en relativ stor renterisiko ved utlån til låntakere med startlån.

Kredittrisiko

Kommunene er i mindre grad utsatt for kredittrisiko enn de fleste private selskaper. Det skyldes at de største inntektene for kommunene kommer i form av skatt og rammetilskudd. Den norske stat medfører i realiteten ingen kredittrisiko for kommunene. Ettersom kommunens innskuddsmidler de senere år utelukkende er plassert i bank, vil

det være en viss kredittrisiko forbundet med dette. Det foretas imidlertid fortløpende kredittvurderinger av norske banker. Deres såkalte rating er jevnt over karakterisert som god. Dermed vil slike innskudd ikke medføre noen spesiell kredittrisiko i dagens situasjon.

Kommunen er utsatt for kredittrisiko i forbindelse med utlån, spesielt startlån. Utlån til privatpersoner har tradisjonelt utgjort en liten del for kommunen, men de senere år har omfanget økt betydelig. Ved inngangen til 2008 utgjorde startlån 34,2 millioner kroner. I de påfølgende årene har dette økt til 417,0 millioner kroner ved utgangen av 2023. Kredittrisikoen skyldes spesielt at slike utlån i særlig grad skal gis til grupper som er vanskeligstilte på boligmarkedet.

Likviditetsrisiko

Kommunen har liten likviditetsrisiko på sine plasseringer, som stort sett er rene bankinnskudd. Utlån til startlån vil innebære en viss likviditetsrisiko, men hver for seg består denne porteføljen av mange og relativt begrensede utlån som alle er langsiktige.

Regnskapsmessig premieavvik inkludert arbeidsgiveravgift innebærer også en likviditetsrisiko for kommunen. Samlede premieavvik inkludert arbeidsgiveravgift økte hvert år fra 2002 til utgangen av 2014, da dette utgjorde 231,1 millioner kroner. I løpet av de etterfølgende årene ble samlede premieavvik redusert i ulik grad, til en foreløpig bunn i 2021 på 46,4 millioner kroner. Dette økte igjen fra 2021 til 2022, og med en svært stor økning i 2023. Ved utgangen av 2022 utgjorde premieavvik inkludert arbeidsgiveravgift 92,3 millioner kroner. Ved utgangen av 2023 var dette økt til 265,0 millioner kroner.